

Gjestekommentar
- økonomi

Kari Due-Andresen

Hilde C. Bjørnland

Kjersti Haugland

Steinar Holden

Elisabeth Holvik

Per Richard Johansen

Knut Anton Mork

Vi trenger SSB-forskning

Modellbasert forskning må fortsatt være et sentralt forskningsfelt i Statistisk sentralbyrå.

Det foregår en omfattende omorganisering og nedbemanning i Forskningsavdelingen i SSB. Slike prosesser er alltid vanskelige, særlig når dyktige arbeidstakere blir omplassert mot sin vilje. Likevel kan det være riktig å nedbemanne, hvis virksomhetens behov tilsier det. Det er vanskelig å vurdere for utenforstående, utover mer generelle betraktninger om at også offentlige virksomheter må finne seg i slike endringer.

Det er likevel flere forhold som gir grunn til å stille spørsmål ved hva som skjer.

Det mest grunnleggende er hvilken forskning som skal utføres i avdelingen. I utvelgelsen av hvilke forskere som får bli i Forskningsavdelingen, ser det ut som at internasjonal publisering på høyt nivå (nivå 2) har vært et avgjørende kriterium. For en universitetsprofessor er det lett å være enig i at internasjonal publisering er viktig, både som kvalitetskontroll og for å synliggjøre forskningen. Men sterk vekt på internasjonal publisering vil også prege hvilken forskning som gjøres, og hvordan den gjøres. Særlig for en anvendt forskningsinstitusjon som SSBs forskningsavdeling er dette viktig å ta hensyn til.

Et aktuelt eksempel er makro- og modellbasert forskning som gjøres for departementer og direktorater. Slik forskning gir vanligvis et dårlig utgangspunkt for internasjonal publisering på høyt nivå, fordi den omhandler norske forhold og bruker anerkjente, men standard metoder. Tidsskrifter på høyt nivå publiserer artikler som oppfattes som interessante for universitetsforskere i andre land, og de setter pris på innovative metoder og angrepsvinkler, også i tilfeller der dette kan gjøre vanskelig å vurdere påliteligheten av resultatene. Derimot er det mindre interesse for analyser som tar hensyn til særegne trekk ved norsk økonomi, selv om dette er viktig for relevansen for et norsk publikum.

Vekt på internasjonal publisering vil favorisere forskning basert på mikrodata for individer og foretak, fordi god datatilgang i Norge gjør det mulig å gjøre

Det er flere forhold som gir grunn til å stille spørsmål ved hva som skjer i Forskningsavdelingen i SSB, mener Steinar Holden, som peker på at det mest grunnleggende er hvilken forskning som skal utføres i avdelingen. Foto: Mikaela Berg

Økonomi
Steinar Holden

analyser som ikke er mulige i mange andre land. Studier av hvordan norske individer reagerer på endringer i trygdesystemet eller tilgang på barnehager kan ha betydelig overføringsverdi til andre land, og er derfor interessante også for et internasjonalt publikum.

Det gjøres meget god forskning på mikrodata i SSB. Men den store interessen for slik forskning ved universiteter og

andre forskningsinstitusjoner taler mot at SSB skal øke sin satsing på dette området. Økt forskning på mikrodata utenfor SSB krever imidlertid god tilgang på slike data også for eksterne brukere, og slik er det ikke i dag. En rekke forskningsmiljøer utenfor SSB fremhever at tilgangen på mikrodata er tidkrevende og dyr.

For makro- og modellbasert forskning er situasjonen annerledes. Dette er forskning og analyser som blir etterspurt av norske brukere, og det er et område der SSB har betydelig kompetanse. Samtidig er det et forskningsfelt som trolig i liten grad vil bli overtatt av universiteter og høyskoler, siden internasjonal publisering på høyt nivå er vanskeligere på dette feltet. Hvis denne forskningen svekkes i SSB, som mange frykter fordi sentrale fagpersoner flyttes ut av forskningsavdelingen, kan man ikke uten videre regne med at andre institusjoner vil overta.

Noen av de modellbaserte analysene bruker så enkle og standardiserte metoder at det er diskutabelt om det bør kalles forskning. Likevel kan resultatene være pålitelige og nyttige.

Enkle metoder gjør det ofte lett å forstå hva resultatene bygger på, og det har stor verdi for brukerne. Det kan også være nyttig at slike analyser gjøres i en forskningsavdeling, slik at det blir samspill med og kritisk tilbakemelding fra forskere.

Innvandringsregnskapet er blitt kritisert for å neglisjere virkning på adferd og dermed utelate sentrale virkninger av innvandringen. Det er viktige poeng, men betyr likevel ikke at innvandringsregnskapet er uten informasjonsverdi. Innvandringsregnskapet inkluderer noen viktige effekter, som at aldersstrukturen endres, at noen innvandringsgrupper har lavere sysselsettingsrater og at vi blir flere til å dele på oljepengene. Disse effektene tallfestes på en oversiktlig måte. Det ville vært interessant med mer avanserte studier, som inkluderte effektene av endring i adferd. Men siden slike effekter med nødvendighet vil være vanskeligere å tallfeste, ville leserne i større grad være prisgitt forskerens valg av metode på dette punktet.

Det makro- og modellbaserte miljøet i SSB har viktige funksjoner for det norske samfunnet,

Men sterk vekt på internasjonal publisering vil også prege hvilken forskning som gjøres, og hvordan den gjøres

blant annet knyttet til konjunkturutvikling, politikkreformer og det inntektspolitiske samarbeidet. Det er viktig at dette arbeidet videreføres på en god måte.

Steinar Holden, professor ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo

Mer debatt s. 32-33 →

Finansiell risiko som følge av klimaendringer, kan i verste fall lede til at hele forretningsmodeller blir avleggs

Nicolai Prytz og Fredrik Storhaug Nordbø, begge Ernst & Young Norge

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen **Telefon:** 22 00 10 59 **Sentraltbord:** 22 00 10 00 **Epost:** debatt@dn.no **Telefaks:** 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replik:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.